

1

«ПРАВА ЛЮДИНИ: ХТО ЇХ ЗАХИЩАЄ?»

Тема: права та свободи людини

Мета: показати професії, що працюють у сфері прав людини.

Компетентності: громадянська активність, правосвідомість.

Хід:

Учні отримують список прав (освіта, свобода думки, приватність) і визначають:

- хто контролює їх дотримання
- хто може допомогти у разі порушення

Професії: правозахисник, адвокат, омбудсман, юрист НГО.

Запитання:

«Чому права людини не працюватимуть без спеціалістів, які їх захищають?»

Результат: розуміння ролі правозахисних професій.

2

«ПРАВОПОРУШЕННЯ: ХТО ПРАЦЮЄ НАД СПРАВЕДЛИВІСТЮ?»

Тема: адміністративні та кримінальні правопорушення

Мета: навчити розрізняти види порушень і відповідальність.

Компетентності: критичне мислення, відповідальна поведінка.

Хід:

Учні аналізують три ситуації:

- хуліганство
- порушення ПДР
- крадіжка

Визначають:

- який це тип правопорушення
- хто розглядає справу

Професії: поліцейський, слідчий, прокурор, суддя.

Запитання:

«Чому різні порушення розглядають різні органи?»

Результат: розуміння системи правосуддя.

3

«ДОГОВІР: ХТО ДОПОМАГАЄ ЛЮДЯМ ДОМОВЛЯТИСЯ?»

Тема: укладення договорів

Мета: навчити читати прості договори.

Компетентності: правова грамотність,
відповідальність.

Хід:

Учні отримують фрагмент простого договору (оренда, купівля послуги) і визначають:

- обов'язки сторін
- права сторін
- що буде при порушенні

Професії: юрист, нотаріус, консультант із договорів.

Запитання:

«Чому юристи завжди радять читати договір перед підписом?»

Результат: розуміння базових умов договорів.

4

«ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ: ХТО ОБЕРІГАЄ ПРИВАТНІСТЬ?»

Тема: цифрові права

Мета: навчити безпеці онлайн і дотриманню приватності.

Компетентності: цифрова грамотність, правова обачність.

Хід:

Учитель дає три ситуації:

- сайт просить номер телефону без пояснення
- додаток хоче доступ до геолокації
- незнайомець просить фото документа

Учні визначають:

- що може бути небезпекою
- коли збір даних є законним

Професії: спеціаліст із захисту даних (DPO), кіберюрист, модератор.

Запитання:

«Чому компанії повинні пояснювати, навіщо збирають ваші дані?»

Результат: навички захисту цифрової приватності.

5

«ДЕМОКРАТІЯ: ХТО ПРАЦЮЄ У ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУЦІЯХ?»

Тема: влада і демократія

Мета: пояснити, як працює державне управління.

Компетентності: громадянська культура, розуміння суспільних процесів.

Хід:

Учні розподіляють функції між гілками влади:

- ухвалення законів
- контроль за виконанням
- вирішення спорів

Професії: депутат, держслужбовець, юрист-консультант, суддя.

Запитання:

«Чому державні інституції працюють як система, а не окремі частини?»

Результат: базові знання про державне управління.

6

«КОНФЛІКТИ ТА МЕДІАЦІЯ: ХТО ДОПОМАГАЄ ДОСЯГТИ ЗГОДИ?»

Тема: ненасильницьке врегулювання конфліктів

Мета: навчити переговорам і пошуку рішень.

Компетентності: комунікація, критичне мислення.

Хід:

Учитель дає ситуацію:

«Сусіди не можуть поділити спільний двір».

Учні пропонують 2 варіанти медіативних рішень.

Професії: медіатор, адвокат, юрист у сфері сімейного чи громадського права.

Запитання:

«Чому медіація інколи ефективніша за суд?»

Результат: розуміння альтернативних способів вирішення спорів.

7

«ТРУДОВІ ПРАВА: ХТО ЗАХИЩАЄ ПРАЦІВНИКІВ?»

Тема: трудові договори, права працівника

Мета: навчити розуміти умови праці.

Компетентності: життєва компетентність, відповідальність.

Хід:

Учні аналізують випадок:

«Працівника не оформлюють офіційно».

Визначають:

- які права порушено
- хто може допомогти

Професії: юрист з трудового права, інспектор праці, HR-фахівець.

Запитання:

«Чому офіційне працевлаштування захищає і працівника, і роботодавця?»

Результат: розуміння прав у трудових відносинах.

8

«ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО: ХТО ЗАХИЩАЄ ПРИРОДУ?»

Тема: природоохоронні закони

Мета: показати, як юристи працюють із навколишнім середовищем.

Компетентності: екологічна свідомість, правова грамотність.

Хід:

Учитель дає приклади порушень:

- незаконний викид
- вирубка лісу
- забруднення річки

Учні визначають:

- які права громади порушено
- які служби реагують

Професії: екологічний юрист, інспектор довкілля, аналітик сталого розвитку.

Запитання:

«Чому екологічні порушення шкодять і людям, і економіці?»

Результат: усвідомлення значення екоправа.

«ДИТЯЧІ ПРАВА: ХТО ЗАХИЩАЄ ДІТЕЙ У СУСПІЛЬСТВІ?»

Тема: Конвенція ООН про права дитини

Мета: навчити відстоювати власні права.

Компетентності: правова грамотність,
відповідальність.

Хід:

Учні отримують приклади:

- дитину примушують працювати
- її ігнорують у сімейному рішенні
- її принижують у школі

Учні визначають:

- яке право порушене
- куди звертатися

Професії: служба у справах дітей, соціальний працівник, омбудсмен.

Запитання:

«Чому діти мають особливі гарантії захисту?»

Результат: знання механізмів захисту прав дитини.

10

«ПРАВО І ТЕХНОЛОГІЇ: ХТО ПРАЦЮЄ У СФЕРІ КІБЕРПРАВА?»

Тема: авторське право, онлайн-загрози, цифрова етика

Мета: навчити відповідальності в цифровому середовищі.

Компетентності: цифрова безпека, правова культура.

Хід:

Учні аналізують ситуацію:

«Учень використав чужу фотографію для презентації без дозволу».

Потрібно визначити:

- чи є це порушенням
- як можна використати контент законно

Професії: кіберюрист, спеціаліст із комплаєнсу, юрист ІТ-компанії.

Запитання:

«Чому інтернет не є “територією без правил”?»

Результат: розуміння правових норм у цифровому світі.

«АВТОРСЬКЕ ПРАВО: ХТО ЗАХИЩАЄ ТВОРЧІСТЬ?»

Тема: інтелектуальна власність

Мета: навчити поважати та використовувати авторські матеріали законно.

Компетентності: правова культура, цифрова грамотність.

Хід:

Учні аналізують 3 ситуації:

- учень скопіював реферат з інтернету
- блогер використав музику без дозволу
- дизайнер продає роботи, створені ШІ

Визначають:

- чи є це порушенням
- хто фіксує авторство

Професії: патентний юрист, юрист у сфері інтелектуальної власності, медіаюрист.

Запитання:

«Чому авторське право — основа творчих індустрій?»

Результат: розуміння механізмів захисту творчості.

12

«ПРАВА СПОЖИВАЧА: ХТО ЗАХИЩАЄ ПОКУПЦІВ?»

Тема: гарантії, повернення товару, обман у рекламі

Мета: навчити учнів відповідально робити покупки.

Компетентності: фінансова й правова грамотність.

Хід:

Учні розглядають три ситуації:

- товар зламався через 2 дні
- магазин відмовляється приймати повернення
- реклама обіцяла одне, а в реальності — інше

Учні визначають:

- які права порушено
- хто може допомогти

Професії: юрист з прав споживачів, консультант, експерт якості.

Запитання:

«Чому знання прав споживача заощаджує гроші й нерви?»

Результат: учні вчать діяти в ситуаціях споживчих спорів.

13

«КОНСТИТУЦІЯ: ХТО ГАРАНТУЄ ДОТРИМАННЯ ОСНОВНИХ ПРАВ?»»

Тема: верховенство права, Конституція України

Мета: показати роль держави у захисті прав громадян.

Компетентності: громадянська компетентність.

Хід:

Учитель дає три статті Конституції (спрощені).

Учні визначають:

- яке право гарантує
- хто відповідає за його забезпечення

Професії: суддя Конституційного Суду, юрист, омбудсман.

Запитання:

«Чому Конституція — основний закон?»

Результат: розуміння фундаментальних принципів права.

«ЮРИСТ БІЗНЕСУ: ЯК КОМПАНІЇ УКЛАДАЮТЬ УГОДИ?»

Тема: комерційні договори

Мета: пояснити, як право працює в бізнесі.

Компетентності: планування, правова грамотність.

Хід:

Учитель дає ситуацію:

«Компанії потрібно укласти контракт на поставку товарів».

Учні визначають 3 ключові умови:

- строки
- ціна
- відповідальність

Професії:

корпоративний юрист, менеджер з контрактів, нотаріус.

Запитання:

«Чому бізнес не може працювати без юристів?»

Результат: учні бачать реальне застосування права в компаніях.

15

«СУДОВИЙ ПРОЦЕС: ХТО ЗА ЩО ВІДПОВІДАЄ?»

Тема: учасники судового процесу

Мета: показати структуру правосуддя.

Компетентності: критичне мислення, аналіз.

Хід:

Учитель називає ролі:

- суддя
- прокурор
- адвокат
- свідок

Учні співвідносять їх із завданнями.

Професії: суддя, адвокат, прокурор, секретар суду.

Запитання:

«Чому справедливий суд залежить від роботи всіх учасників процесу?»

Результат: розуміння структури судового розгляду.

«МІЖНАРОДНЕ ПРАВО: ХТО ПРАЦЮЄ В ООН?»

Тема: міжнародні організації, дипломатія

Мета: показати глобальний вимір права.

Компетентності: глобальне мислення, правосвідомість.

Хід:

Учні аналізують місії ООН:

- захист миру
- гуманітарна допомога
- захист прав людини

Визначають, які професії це забезпечують.

Професії: дипломат, юрист-міжнародник, аналітик ООН.

Запитання:

«Чому країни погоджуються виконувати міжнародні норми?»

Результат: розуміння ролі міжнародного права.

Тема: кібербезпека, шахрайство, цифрові докази

Мета: показати сучасні правові виклики.

Компетентності: цифрова грамотність, аналіз ризиків.

Хід:

Учитель дає 3 ситуації:

- фішинговий лист
- крадіжка акаунта
- підробка цифрових документів

Учні визначають:

- яке це правопорушення
- які докази можуть бути

Професії: кіберполіцейський, цифровий криміналіст, ІТ-юрист.

Запитання:

«Чому кіберзлочини складно розслідувати?»

Результат: розуміння правових аспектів цифрової безпеки.

«СІМЕЙНЕ ПРАВО: ХТО ДОПОМАГАЄ РОДИНАМ?»

Тема: права та обов'язки членів сім'ї

Мета: розвинути розуміння важливості сімейних норм.

Компетентності: відповідальність, емпатія.

Хід:

Учитель наводить ситуацію:

«Батьки розлучаються, дитина хоче жити з одним із них».

Учні визначають:

- чия думка враховується
- хто допомагає вирішити суперечку

Професії: сімейний юрист, медіатор, служба у справах дітей.

Запитання:

«Чому під час розлучення закон завжди враховує інтереси дитини?»

Результат: розуміння основ сімейного права.

«ПРАВА ВОДІЯ: ХТО КОНТРОЛЮЄ БЕЗПЕКУ НА ДОРОГАХ?»

Тема: правила дорожнього руху, юридична відповідальність

Мета: пояснити роль закону в безпеці руху.

Компетентності: відповідальність, правова грамотність.

Хід:

Учні аналізують ситуації:

- перевищення швидкості
- водіння без прав
- керування телефоном під час руху

Визначають правові наслідки.

Професії: патрульна поліція, адвокат у сфері ДТП, інспектор безпеки руху.

Запитання:

«Чому знання правил дорожнього руху — це правова відповідальність?»

Результат: учні розуміють роль права у щоденній безпеці.

20

«ПРАВО І НАУКА: ХТО РЕГУЛЮЄ БІОЕТИЧНІ ПИТАННЯ?»

Тема: біоетика, медичне право

Мета: показати, як наука й право взаємодіють.

Компетентності: етичне мислення, аналіз.

Хід:

Учитель пропонує три теми:

- редагування геному
- штучне запліднення
- зберігання ДНК-даних

Учні визначають:

- які етичні питання виникають
- які закони повинні регулювати

Професії: біоетик, медичний юрист, експерт з прав людини.

Запитання:

«Чому наукові відкриття потребують юридичного контролю?»

Результат: розуміння перетину науки й права.